

Dengizda uchraydigan emg noyob dengiz yulduzi haqida biologik amiyatlar

Mubina Mamadiminova Muhammadjon qizi

Annotasiya. Yer yuzining 70 foizini suv egallaydi. Ular har xil ko‘rinishda bizlarga nomoyon bo‘ladi dengiz, okean, orollar, yer tubidagi suvlar, har xil botqoqliklar va h.z. Shuningdek suvni uchrash joylari har xil ekanligi undagi suv hayvonlar ham bir birlarini takrorlanmas darajada farq qiladi. Biologik ahamiyat, oziqlanish, fel atvor, fiziologik jihatlari bilan farq qiladi.

Kalit so‘zlari. Forsiulstid, Notomyotid, Pardali, Valvatid, Habitata, oq akula, buqa akula, qattiq teri, tikon, Asteroidea.

Dengiz yulduzlari. Ular harakatchilikka ega bo‘lmagan echinodrammalar va shu bilan birga tirik mavjudotlardan. Ular juda o‘ziga xos va okeanlarda yashaydilar. Turli xil baliq turlari haqida gapirish uchun ishlatiladigan ushbu tezis juda o‘ziga hos va qiziquvchan. Ushbu hayvonlar dengiz kiripi va dengiz kiriplariga o‘xshash va o‘xshashdirlar **gubkalar**. Ilmiy nomi **Asteroidea**.

Dengiz yulduzi biz bilan suhbatlashishga odatlangan baliq kabi boshqa ko‘plab turlardan farq qiladi. Birinchi narsa ular nafas olish uchun gillatga ehtiyoj sezmaydilar. Ular tanangizdagi suvda erigan kislorodni eritish uchun gazlarning almashinadigan teshikka ega.

Ko‘pgina boshqa hayvonlardan o‘laroq, ular uzoq umr ko‘rishadi, ahar sharoitlari qulay bo‘lsa 35 yilgacha yashash mumkin. Sharoitlariga va turlariga qarab, ular 5kg gacha vaznga egs bo‘lgan hayvonlardir. Uning terisi tikonli bo‘ladi k altsiy karbanat tarkibidagi yetarlicha qoplamdan iborat. Ushbu qoplama tufayli ular etiborga olinmaydi va ular yirtqichlardan himoya qilish mumkin.

Dengiz yulduzi markaziy korpus atrofida disk kabi shakillangan besh azobdan iborat. Aynan shu hayvonlar besh nuqtali radiusili simmetriyaga ega oyoq qo‘llar sonining kppaytiradigan bazi turlar 40 tagacha qo‘lga ega

Kaltsiy karbanat qoplamasi bunga yo‘l qo‘ymasligi sababli ularni ko‘chirish mumkin emasligiga qaramay, ular bir joydan ikkinchi joyga ko‘chib o‘tishlari mumkin. Shunday turlar mavjudki, ular juda aniq harakatga ega bo‘lmasa ham bazi oyoq qo‘llarni harakatla keltira oladilar suzish uchun ular yerga sudraladilar chunki ular suza olmaydilar. Qo‘llar qisqichlar va so‘rg‘ichlarga o‘xshash organlar bilan o‘ralgan bo‘lib ular hayvonni harakatga keltirib chiqarishdan va okean tubi bo‘ylab sekin harakatlanishda foydalanadilar.

Forsiulstid. Ushbu tur 400 turdan iborat 6 oilada tarqalgan 70 turdan iborat uning asosiy xarakteristikasi tanasining yuzasida ko‘rimadigan pedikulatsiya pedikullarga ega bo‘lishdir.

Notomyodit. Ushbu turdagi yulduzlar tahminan 70 turga kiradigan 12 ha yaqin turgs ega. Ushbu qo‘llar kapital dengiz yulduzlariga qaraganda ancha moslanuvchan. Ushbu harakat ularning ichki yuzasi bo‘ylab harakatlanishga imkon beradigan va yuqorida aytib o‘tolgan shamol tezligi bilan birga harakatlanishda yordam neradigan mushaklar borligi bilan bog‘liq.

Valvatid. Jami 700 turdan va 170 turkumdan iborat 14 tur mavjud. Ular 5 ta qo‘l bilan eng mashhurdir.

Dengiz yulduzlari deyarli barcha dengiz yashash joylarida yashaydi. Ular ifloslanishdan himoyasiz. Chunki ular kabi kislorodni filtrlash uchun tanasining to‘g‘ridan to‘g‘ri suv soladilar. Shunday qilib ahar suv ifloslangsn bo‘lsa ular mast bo‘lib cho‘kib ketishadi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. **Hayvonlar dunyosi.**
2. **Umurtqasizlar.**
3. **Zoologiya**